

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 05/05/2020)

Tình hình nổi bật

Duan Dang, ngày 05/05 đưa tin 3 tàu cảnh sát biển Trung Quốc xuất hiện gần bãi cạn Scarborough ở Biển Đông. Gần đó khoảng 40 hải lý phía Nam bãi cạn Scarborough, một tàu của Philippines đang thực hiện khoan thăm dò.

RFA, ngày 04/05 đưa tin các hiệp hội nghề cá của Việt Nam và Philippines phản đối lệnh cấm đánh bắt cá của Trung Quốc ở Biển Đông, kêu gọi các chính phủ của mình phản đối lệnh này cho dù cảnh sát biển Trung Quốc đe dọa thực thi nghiêm ngặt.

Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam, trên trang thông tin tiếng Trung của Đại sứ quán, ngày 30/4 phản đối việc Đại sứ Mỹ tại Việt Nam chỉ trích Trung Quốc lợi dụng thời điểm Covid-19 để thúc đẩy những hành động phi pháp tại Biển Đông, khẳng định những phát biểu của Mỹ hoàn toàn “đổi trắng thay đen”.

Tàu khảo sát địa chất Trung Quốc HD08 hiện diện trong vùng biển của Malaysia bước sang ngày thứ 20 (tính đến ngày 05/05). Dữ liệu cho thấy từ 19:57 UTC ngày 04/05, tàu HD08 bắt đầu quay ngược hướng và tiếp tục di chuyển theo phương dọc. Kể từ ngày 03/05, tàu đã di chuyển theo quỹ đạo hình zíc zắc.

Góc nhìn Quốc tế

+Trung Quốc:

Hồ Ba, Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược biển Đại học Bắc Kinh, (Trung Quốc), ngày 1/5, đánh giá việc Mỹ tăng cường tần suất hoạt động trên Biển Đông trong thời gian gần đây là thể hiện sự lo lắng quá mức trong thời kỳ dịch bệnh; thể hiện lo ngại rằng Trung Quốc có thể tận dụng thời cơ. Vì vậy, Mỹ bên ngoài thì tăng cường sự hiện diện quân sự nhưng thực ra Mỹ bên trong yếu đuối.

Ngô Sĩ Tồn, Viện trưởng Viện nghiên cứu Nam Hải, (Trung Quốc) tại một hội thảo trực tuyến với các học giả Mỹ - Trung, ngày 01/5, cho rằng Mỹ và một số quốc gia khác đang tận dụng khoảng trống trong tình hình dịch bệnh để tăng cường hành động

đơn phương trên Biển Đông, đặc biệt là có những lập trường cứng rắn hơn đối với Trung Quốc. Mục đích của việc này nhằm để chuyển rời sự chỉ trích của dân chúng trong nước về năng lực đối phó dịch bệnh chưa tốt và tác động tiêu cực của dịch bệnh đối với nền kinh tế. Do đó, việc này đã làm tăng nhiệt cục diện Biển Đông. Trong tương lai, sự đối đầu Trung Mỹ có thể bắt nguồn từ thương mại, khoa học công nghệ đến lĩnh vực an ninh của khu vực, và Biển Đông có thể biến thành chiến trường chủ yếu của cạnh tranh Trung Mỹ. Việc tăng cường những biện pháp cứng rắn hơn trên Biển Đông có thể trở thành một trong những biện pháp trả đũa của một số quốc gia phương tây để truy cứu trách nhiệm của Trung Quốc.

+ Đông Nam Á:

TS. William Choong, Viện ISEAS (Singapore) ngày 2/5 cho rằng dịch bệnh COVID-19 đã trở thành một cơ hội để Trung Quốc mở rộng các yêu sách tại Biển Đông. Theo đó, ASEAN cần có phản ứng tập thể nhằm đối phó các hành động gần đây của Trung Quốc như: (i) đưa ra tuyên bố chung kêu gọi các bên kiềm chế, nhấn mạnh Trung Quốc lợi dụng dịch bệnh, khẳng định các nước thành viên có quyền triển khai các hoạt động thăm dò không bị cản trở trong vùng EEZ của các nước này; (ii) nâng cao năng lực cho lực lượng cảnh sát biển và nhận thức biển; và (iii) cân nhắc tập trận chung.

+ Châu Âu - Mỹ:

Học giả Hunter Stires, Trung tâm Nghiên cứu Lịch sử biển John B Hattendorf, Học viện Hải chiến (Mỹ), ngày 4/5, cho rằng mục đích của lệnh cấm đánh bắt cá của Trung Quốc là thiết lập một trật tự đóng kín và không tự do, lấy Trung Quốc làm trung tâm ở Biển Đông. Để biến tầm nhìn của mình thành hiện thực, Trung Quốc đã tiến hành áp đặt ý chí và luật pháp trong nước lên ngư dân và thuyền viên các nước Đông Nam Á khác ở Biển Đông.

Chuyên gia Timothy R.Heath (Viện RAND, Mỹ) và chuyên gia Carl O.Schuster, Đại học Hawaii, (Mỹ) ngày 04/05, đánh giá Mỹ đang có sách lược quân sự mới để đối phó Trung Quốc tại khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương. Cụ thể, việc Mỹ đưa máy bay ném bom trở về lục địa Mỹ và có thể xuất kích từ Mỹ để đến khu vực Ấn Độ

Dương-Thái bình Dương sẽ khiến đối phương bất ngờ, và khó đoán định mục tiêu cụ thể.

Học giả Derek Grossman, viện RAND, (Mỹ), ngày 2/5 nhận định việc Việt Nam áp dụng phương pháp “than vãn” công khai và “hợp tác và đấu tranh” hiện nay không làm Trung Quốc dừng các hành động cứng rắn. Về song phương, ông đánh giá Việt Nam có thể: (i) dọa kiện Trung Quốc ra một tòa án quốc tế (ông cho rằng Việt Nam đang cân nhắc nghiêm túc ý định này); (ii) ngừng kiểm soát báo chí đưa tin về các hành động cứng rắn của Trung Quốc; (iii) hạ cấp quan hệ xuống dưới “quan hệ đối tác chiến lược toàn diện” để thể hiện quan hệ song phương đang bị ảnh hưởng; (iv) học Indonesia đáp trả cứng rắn lại Trung Quốc. Về đa phương, Việt Nam có thể: (i) thúc đẩy ASEAN đàm phán COC theo hướng có lợi cho Việt Nam và kéo dài thời gian làm Chủ tịch ASEAN; (ii) quốc tế hóa hơn nữa vấn đề Biển Đông; (iii) tăng cường hợp tác quân sự với các nước khác như Mỹ, Úc, Ấn Độ, Nhật Bản, Pháp, Anh... Ông cho rằng Việt Nam có rất nhiều lựa chọn, nhưng điều quan trọng là Việt Nam quyết định đi xa tới mức nào.

+ Các nước khác:

Rajeswari Pillai Rajagopalan, Giám đốc Sáng kiến chính sách hạt nhân và vũ trụ, ORF, (Ấn Độ) ngày 4/5, cho rằng những hành vi của Trung Quốc đang khiến cho tiến trình hợp tác giữa Mỹ và Ấn Độ được thuận lợi hơn. Bất chấp đại dịch, Trung Quốc vẫn tiếp tục tăng cường hiện diện quân sự ở khu vực, như vùng biển và không phận Đài Loan, Indonesia và Việt Nam. Tuy nhiên, bên cạnh đó vẫn tồn tại những vấn đề ảnh hưởng đến hợp tác Mỹ - Ấn như những thay đổi gần đây nhất về quy định nhập cư, áp lực ngân sách của Ấn Độ và đặc biệt là quan điểm về Trung Quốc của tân tổng thống Mỹ 2020.

Học giả Euan Graham, Nghiên cứu viên cao cấp Viện Nghiên cứu Quốc tế về Chiến lược Quốc tế, (Úc) ngày 04/05 nhận định vụ tàu West Capella của Malaysia cho thấy Trung Quốc sẽ không dừng lại. Học giả này cho rằng lực lượng của Mỹ phải căng mỏng trên các vùng biển rộng lớn. Do đó, nếu các nước ở tuyến đầu như Việt Nam, Philippines, Malaysia và Brunei muốn Mỹ duy trì hiện diện tại Biển Đông, thì

những nước này phải cùng tìm ra cách cùng chia sẻ gánh nặng giữ chân Mỹ như Singapore đã làm. Các nước Đông Nam Á cũng cần phải gạt bỏ các bất đồng và chuẩn bị hành động cùng nhau.

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.